СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 247. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 23. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 247. Jersey City, N. J., Thursday, October 23, 1930. THREE CENTS.

ПРЕСОВИЙ МАГНАТ ГЕРСТ ПРО ПОЛЬЩУ

ДОРАДЖУЄ ЇЙ НЕ ПРОВОКУВАТИ ВІЙНИ, БО ГОТОВА СТРАТИТИ ВСЕ, ЩО ДІСТАЛА ЗПРИВОДУ ПОБІДИ АЛІЯНТІВ.

НЮ ЙОРК. — Польська преса накидається на відомого пресового магната В. Р. Герста за те, що він по своїм повороті з Европи заявив, що в Польщі є кілька зародків міжнародніх конфліктів, які можуть довести до нової війни. Польські ґазети підносять, що Герст мав на думці головно данціґський коридор і Шлеск.

У відповідь на польські закиди Герст підніс, що Польща могла би полагодити деякі справи мирю дорогою, якби хотіла. Але на таке не заноситься. Герст подав далі, що він та інші, котрі приглядалися Европі, прийшли до переконання, що Польща готова довести до нової війни. Герст каже, що така нова війна не може принести Польщі нічого, але зате може нанести їй необчислимі шкоди, бо вона готова стратити все, що дістала в останній світовій війні.

УКРАЇНЦІ ВИНАРОДОВЛЮЮТЬ ПОЛЯКІВ.

КЛІВЛЕНД. — Польська ґазета „Вядомосьці Цодзєнне" містить зприводу польських звірств у Галичині опис „польських" земель, у якім обговорює справу польського католицького костела в „Сходнєй Малопольсце".

В тих „Образках з Польскі" читаємо, що ото ізза браку костелів польське населення по селах змушене хреститися в українських церквах і тим робом „винародовлюватися", змінюючи з релігією і народність.

РОБОТА ДЛЯ 3,500,000 БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових колах твердять, що при допомоговій акції в справі безробіття треба числитися з тим, що тепер маємо в Злучених Державах 3,500,000 безробітних. Президент Гувер відбув довгу конференцію з комітетом заради безробіттю та іменував полковника Артура Вудса головою комітету.

Полковник Вудс був давніше поліційним комішенером міста Ню Йорку, а в 1921 р. за адміністрації Гардинґа займався справою заради безробіттю і вивязався з того завдання дуже добре.

Комітет береться до зорґанізовання великої машини, яка переведе точну статистику безробіття й разом з федеральним, стейтовими і місцевими комітетами хоче знайти роботу для всіх. Комітет держатисяме засади, що треба дати роботу кождому. Коли є менше роботи, то її треба поділити в такий спосіб, щоби всі частинно працювали.

ЖИДИ ОБУРЕНІ НА АНҐЛІЮ.

НЮ ЙОРК. — Американські Жиди враз з жидівством цілого світа розпочинають широку протестаційну акцію, звернену проти правительства Великої Британії за те, що воно здержало дальшу жидівську іміґрацію до Палестини. Велика Британія твердить, що нема пощо Жидам їхати до Палестини, бо хліборобство там нерозвинене й нема місця для збільшення населення економічно бідної країни.

З того зарядження задоволені Араби, а Жиди вважають його ліквідацією жидівських державних мрій та яскравим знехтуванням заяви Балфура, якою Велика Британія зобовязалася допомогти Жидам збудувати в Палестині національну домівку.

На знак протесту порезиґнували визначні жидівські сіоністичні представники зі своїх передових становищ у Жидівській Аґенції для Палестини. Разом з тим розпочали Жиди вічеву протестаційну кампанію і відгрожуються Анґлії тим, що хто посмів наступити на Сіон, тому приходив завжди конець, хоч би це була й найсильніша держава світа.

„ФІКСУВАЛИ" КАРИ.

НЮ ЙОРК. — Джозеф Волфман, покутний адвокат, котрий відсиджує кару в Синґ Синґ, доніс прокураторії, що в Ню Йорку істнує спілка судових клерків, полісменів і адвокатів, котрі за певну винагороду „фіксують" усі справи, які мають бути вирішені перед маґістратськими суддями. Волфман каже, що він також „фіксував" і добре заробляв, заки опинився в тюрмі.

НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ, А КУПУЙТЕ ЗАРАЗ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Купці твердять, що кампанія, яку розпочато під кличем „Купуйте зараз", дає добрі наслідки. Коли так далі піде і такі кампанії будуть переведені по інших містах, то це буде великою полекшею для ліквідації економічного застою.

ЩЕ ОДИН РОЗВІД.

ҐАЛИВУД. — Славна фільмова артистка Ґльорія Свенсон розводиться вже третій раз. Каже, що чоловік її покинув.

БАНДУРИСТ ЄМЕЦЬ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЕВРОПИ.

Наш славний бандурист Василь Ємець, скінчивши своє концертове турне по Америці, відїжджає до Европи в пятницю, 24. жовтня ц. р., кораблем „Европа", який відходить впівночі з пятниці на суботу.

КУХАР НА КАДЕМІЮ НАУК.

Люї Ґедимін, кухар з Дітройту (мабуть литовського роду), скупар, котрий не жив з ніким і ніде не бував, залишив $200,000, з яких дві треті призначив на академію наук у Кракові, а одну третю на „Гарпер Госпител" у Дітройті.

ВОВКИ НА ВИЛЕНЩИНІ.

На Виленщині, в громаді Команська, появилося стадо вовків. Вовки заподіяли селянам богато шкоди.

ПО МАНЕВРАХ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

„Красная Звезда" явно признає, що останні маневри червоної армії виявили великі хиби і слабість тієї армії. Старшини зовсім не знають комуністичної ідеольоґії та не цікавляться нею. Дух революційности в армії заломався. Серед війська зростають опозиційні, а то й контрреволюційні настрої.

Д'АНУНЦІО НА ТАБЛИЦІ НЕДОЗВОЛЕНИХ АВТОРІВ.

Офіціяльний орган Ватикану „Оссерваторе Романо" звернувся до вірних католиків Італії, щоби вони не відвідували театральних вистав, на яких ґрається штуки Д'Анунція.

ВЛОМ ДО КАСИ.

Невідомі люди розбили касу Залічкового Т-ва в Туринці та забрали: 200 нім. марок, 444 чеські корони, 487 зол. у банкнотах і 77 зол. у більоні.

СКОРО РОЗЧАРУВАВСЯ.

Перед кількома днями у Відні оженився торговельний помічник Франц Бавер. Перед шлюбом він дуже любив свою наречену і на весіллю був безмежно щасливий та тішився, що має гарну жінку. Але заледви другої доби по шлюбі новоженець попросив жінку вийти з дому до міста, а сам лишився в кімнаті і застрілився. Ніхто не знає причини самогубства, а жінка каже, що вона ту причину знає, та не зрадить її нікому.

ТАМ РОЗВОДЯТЬСЯ.

Віденська преса пише, що цього року в Австрії щоденно розводиться пересічно 18 пар. Перед війною в цілій Австрії розводилось річно тільки 1,188 пар, а тепер у самім Відні розводиться річно аж 3,300 подруж.

НАГА ЖІНКА НА ВУЛИЦІ.

На днях мешканці міста Лодзі мали сензацію: переходячи вулицями, побачили молоду дівчину, яка в білий день ходила собі зовсім нага по хідникy, весело підсміхуючись та підморгуючи до хлопців. Якийсь візник, обурений тим видовищем, вдарив дівчину батогом по голих плечах; тоді ця дівчина кинулась на візника і хотіла його бити, але він утік. Вкінці нагу дівчину арештовано і виявилось, що це Жидівка Хава Рахем, яка збожеволіла зі страху, що наречений хотів її застрілити.

ЗБРОЙНА СУТИЧКА НАД ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИМ КОРДОНОМ.

Над польсько- литовським кордоном дійшло до збройної сутички між литовськими шавлісами і польською прикордонною сторожею. Підчас обопільної стрілянини був ранений один вояк корпусу охорони погранича.

„ПОЖЕЖІ ВИБУХАЮТЬ ЩО ДНЯ У ВЕЛИКОПОЛЬЩІ".

Під таким наголовком містить краківський „Курєр Цодзєнни" інформації про цілий ряд пожеж у Великопольщі. Шкоди спричинені цими пожежами величезні. Краківський Курєр зазначує, що причини цих пожеж не вдалося ствердити.

Дивно лище, що й цих пожеж Курєрок не вписує на рахунок „українських саботажистуф".

НЕБЕЗПЕЧНІ ПИСЬМЕННИКИ.

Харківський „Серп", що виходить у польській мові, подає, що з радянських бібліотек усунуть всі твори Кіплінґа, які грішать імперіялістичною ідеольоґією, твір „Робінзон Крузо" тому, що в ньому скритий дух капіталістичної кольонізації, всі твори Жеромського за те, що вони затроюють читачів націоналістичним духом, а Реймонта „Хлопі" викинуть з бібліотек тому, що вони славословлять „куркулів", цебто багатих селян.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД.

Між громадами Рівня і Красне напали 5 незнані.., зоружених типів на Альфреда Ґрінкрафта, касієра фірми Ґлесінґер, і зрабували йому валізку з ґрішми. Ґрінкрафт їхав виплачувати ті гроші робітникам. Грабіжники втікли.

ОБМАНСТВО.

В познанському повітовому суді витягнув хтось на підставі фальшивих документів цінні папери вартости 150 тисяч зол., які були зложені як депозит бровару в Живці. Справники того сміливого обманства втікли.

БОЯТЬСЯ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

„Комуніст" пише, що 4 вищих радянських урядовців виключено з партії за те, що вони зі страху перед терором українських селян відмовились приняти службу на селах. Комуніст Бабин сфальшував документ, щоби звільнитись від служби в українськім селі. „Комуніст" додає, що такі випадки масові.

І В ПОЗНАНЩИНІ САБОТАЖ.

Довідуємося з варшавських ґазет, що в селі Суленки під Познанем невідомі особи вкинули ручну ґранату до помешкання польського вчителя Суханека. Ґраната вибухла і зделюювала дві кімнати. Є підозріння, що ґранату вкинули німецькі націоналісти, які не любили цього вчителя і закидали йому, що він польщить німецькі діти.

ВИГРАВ ЗАКЛАД.

В Пушині на Шлеську селянин Бінач заложився, що випє нараз літру спірту. Він справді випив цілу літру спірту, але затроївся алькоголем і другого дня помер.

„СЛОВО ПОЛЬСКЕ" РОБИТЬ ПОЛЯКІВ ЧЛЕНАМИ УВО.

В Синевідську Нижнім відогралася траґічна любовна подія, якої жертвою впав поліціянт Рибіцький. Вбийник Рибіцького — Коваль утік був до Долини й переховувався в помешканню Миколи Михайлишина. Цими днями поліція арештувала Коваля, а враз з ним і Михайлишина і відставила їх до суду. На переслуханню у слідчого судді Коваль зізпав обтяжуючо на свою давніщу „любку", яка причинилася до цеї цілої траґедії, вчительку Каліцувну. На цій підставі слідчий суддя зарядив арештування Каліцувної.

„Слово Польске", подаючи ці інформації, зазначує, що поліція арештувала Українку — учительку, яка в першій хвилі укривала вбийника, та що вона знаходиться теж під закидом приналежности до УВО. Та в дійсности річ мається так, що Каліцувна — це чистокровна Полька. Виходить, що „Слово Польске" у своїй буйній уяві робить вже й Поляків членами УВО.

ВОГОНЬ У МОРЕНАХ ВУЛЬКАНІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ.

До Морен (Румунія) прибули нюйорські професори Гендлер і Тельс. По дводневних дослідженнях висказали вони заключення, що вогонь шибу ч. 160 в Моренах є вульканічного походження. Барва полумінi говорить за те, що в підземеллю нагромаджена велика скількість ґазів, ізза чого прийде до експльозії жахливих розмірів. Особливо небезпечним буде цей вибух для околичного населення.

НОВИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ УКРАЇНИ.

Президія ВУЦВК затвердила проект нового адміністративного поділу України. Округи ліквідується. Україна поділяється на 289 районів та 34 міста, які підлягатимуть безпосередньо вищій владі в Харкові. Проект вводиться в життя 1-го жовтня с. р.

ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Перед львівським судом присяглих почалася розправа за державну зраду проти коломийських комуністів: Й. Грицака, Ст. Томашевського, Володимира Дрогобичева, М. Гаврищука, Мойс. та Фішеля Клінґів і Вольфа Герніґа. Їм закидають поширювання комуністичних летючок.

ЗМОВА ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ АРМІЇ НА БІЛОРУСИ.

ПАТ повідомляє з Минська, що на большевицькій Білоруси викрили велику змову проти большевицької армії. Арештували більше ніж 100 осіб, м. ін. кількох старшин місцевої залоги і православних священиків. Устійнили, що змова обняла военний промисл, залізниці й армію. Арештованих перевезли до тюрми, де спеціяльні урядовці ДПУ ведуть дальше слідство.

ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМ СЕЛЯНИНОМ.

„Комуніст" пише, що майже 50 процентів радянських урядовців на селах повтікало зі страху перед терором українських селян до міст. Радянський уряд порішив улаштувати по містах лови на цих урядовців дезертирів.

ПОЛЯКИ ЗГОРИ ПЛЯНУВАЛИ БЕЗЗАКОННЕ ВБИВСТВО ГОЛОВІНСЬКОГО

ЖАНДАРМИ ВИВЕЛИ ЙОГО НА ШЛЯХ СВІДОМО, ЩОБИ ЗАСТРІЛИТИ БЕЗ СУДУ Й СЛІДСТВА.

ДАНЦІҐ. — Польська поліція заявила, що вона везла Головінського на конфронтацію до Бібрки. Міжтим ще не було випадку, щоби когось вивозили зі Львова на конфронтацію. Її можна було перевести у Львові, тим більше, що в живих є лиш один свідок нападу на почтовий амбулянс — фірман, якого лекше доставити до Львова, ніж вести арештованого до Бібрки. Крім того Головінського вивезено над вечір, а замордовано в 7-мій годині, коли на дворі було вже зовсім темно.

З місця нападу на амбулянс жандарми повели Головінського, назад самого, а міжтим туди доставили його разом з арештованим у тій же справі Сеницею. Отож ясно, що жандармам треба було позбавитися свідка плянованого згори вбивства.

Само вбивство передають жандарми ріжно. Але виходить, що нібито Головінський ударив одного жандарма й кинувся тікати. Коли він хотів скинути плащ, то трохи зупинився й у цей час одна жандармська куля влучила його в голову. Жандарми стріляли навздоґін. Та в цій заяві залишається незрозумілим, як закований у ланцюхи Головінський міг ударити жандарма, а потім, тікаючи, скидати плащ. Таксамо в темноті годі поцілити людину на віддаль. Звичайно коли людина тікає, то вона не біжить просто по шляху, а старається звернути десь убік, щоби змилити свій слід і по можливости заховатися. Та труп Головінського знайшовся серед шляху.

Влада поспішила негайно зробити секцію тіла й заявити, що Головінського вбито кулею в голову, яка влучила з віддалі. Міжтим очевидно на тілі можна булоб знайти сліди безпосередньої стрілянини в голову, бо в темноті годі на віддаль влучити в людину. Отже сама вища влада старалася всіма способами затерти сліди страшного морду, доконаного жандармами, очевидно на чийсь приказ. Нема сумніву, що смерть Головінського була плянована владою згори без суду й слідства.

Тіло замордованого Поляки старалися поховати без свідків, щоби скрити сліди злочину. Лише випадково довідалася про те його жінка й була присутна з двома донечками і братом замордованого при похороні, який зробила поліційна влада.

АРЕШТУЮТЬ БЕЗ РОЗБОРУ.

Польська влада далі переводить масові та індивідуальні арешти Українців, „підозріваючи" їх у переступствах супроти Польщі. Наприклад, у лісі біля Кугаєва, львівського повіту, арештували жандарми Українця Оприска. Йому закидують, що нібито він є членом УВО і поперарізував телефонічні дроти між Стриєм і Львовом.

Що більше, жандарми кажуть, що він буцімто стріляв у польського вартівника, який пильнував залізничного шляху. Та при Оприску не знайшли жадної зброї. Всеж його доставили в арешти до Львова.

ПОЛЬСЬКЕ ПОМОРЄ ГОРИТЬ.

На польському Поморю пожежі прибрали застрашаючі розміри. В десятках сіл погоріли сотки ріжних господарств. Жертвами пожеж у більшости падуть мешкальні доми та стодоли, які добре асекуровані.

Виявляється, що в більшости випадків підпалячами були самі власники господарств, які сподівались одержати добре асекураційне відшкодування. Поліція арештувала багато таких підпалячів свого господарства.

Тут уже й польська шовіністична преса не може віднести цих пожеж на рахунок УВО, а доводиться їй признатись, що спонукою до підпалів Поляками свого майна є польські асекураційні відносини, які позволяють спекулювати на асекурації.

НЕМА КІНЦЯ.

В додаток до карних загонів, які нищать український добробут у Галичині та катують і арештують Українців, влада рішила зробити в Галичині великі кавалерійські маневри польської армії. Ці маневри ще більше погіршать становище українського населення, зруйнованого та скатованого карними загонами розюшених польських варварів.

ЗГИНУЛО 100 РОБІТНИКІВ.

АЛЬСДОРФ (Німеччина). — В майнах угля стався вибух ґазу в глибині 1,500 стіп. Сто робітників убито відразу, а 80 тяжко покалічено. Більшість покалічених бореться зі смертю в страшних муках.

В штольнях лишилося ще більше ніж сотка робітників, яких доля невідома. Ратункові відділи стараються дістатись до них, щоби врятувати від загибелі, коли хто ще є живим.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загряницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО МАСОВОГО, АЛЕ ПЛЯНОВОГО ПРОТЕСТУ

Кріваві події в Галичині потрясли кождою українською душею. А коли вони викликали обурення серед чужинецької преси і чужинців, то цілком природно, що ціла наша іміграція закипіла одним великим національним і людським гнівом. І не диво, що кождий свідомий Українець чи Українка хотіли би сказати в тій так болючій справі свій голос і дати вираз своїм почуванням.

Тому ми це розуміємо, що добре серце, запал і гнів спонукують наших читачів до надсилання нам ріжних закликів і покликів, взиваючих нашу іміграцію, поодинокі громади чи товариства до жертв і протестів.

Та памятаймо, що польський наїзд на Галичину, не був наїздом на одно село чи на одно товариство, а на цілу нашу землю. Він був уплянований польським урядом, а не вибриком якогось жандарма чи польського комісаря.

І тому саме проти польських звірств запротестували в краю наші найвищі політичні установи й найвища церковна українська влада в особі митрополита Шептицького. В той самий спосіб мусить бути поведена протестаційна акція з Америки. Вона мусить бути плянова й заряджена такою установою, яка може забрати голос від імени цілої нашої іміграції.

Такою політичною установою являється „Обєднання" і воно саме заповіло в своїм комунікаті, що на Конгресі „Обєднання" буде вирішена справа масового протесту. Висланники наших громад і товариств, зібрані з ріжних осідків нашої іміграції, обговорять плян оборони рідного краю і вирішать, що й як нам робити.

Тому не треба висилати закликів від поодиноких осіб чи товариств; краще писати до американської преси і її інформувати.

Але треба вже тепер памятати, що наша протестаційна акція потребуватиме гроша й його вже тепер треба збирати. Требаж вислати негайну допомогу краєви, бо кинути слова співчуття, це замало. Треба ще й жертвою задокументувати, що ми не тільки словами протестуємо проти польського окупанта, але й ділами.

Кріваві події, які мали й далі мають місце в краю, повинні зрушити кождого краще, як найкраще уложені заклики чи найкращі промови. Тому не висилаймо закликів, а берімся до реальної праці. Готуймося до масового протесту й збираймо негайно жертви на оборону Рідного Краю.

З ЛЯЦЬКОГО ПЕКЛА

(Допис, надісланий з Галичини).

В другій половині вересня 1930 р. варшавська влада вислала на терен цілої Східної Галичини поліційні і військові карні експедиції, які в числі кількох тисяч узброєних людей розбрилися по більших і менших центрах цілого краю. Польські часописи і польське населення радісно витали зарядження влади, вимірене нібито проти справців пожеж. На вічах польського елементу взивано все місцеве населення польське до виступів проти українського населення та його культурних і гуманітарних інституцій. Адміністраційна влада не лише що не старалася здержати тих провокаційних накликів, але і коли цей заклик переводжено в дійсність — палено та висаджувано у воздух українські читальні, кооперативи та греко-католицькі парохії, польські власти і на дальше з тим бандитизмом солідаризувалися, чого доказом послужить випадок на львівськім передмісті Левандівці, де по збройнім нападі на читальню „Просвіти" член нападеної читальні, виявивши назвиска нападаючих бандитів, зістав в тій хвилі арештований і переведений в тюрму.

А сталося то в часі, коли якраз оповіщено відозви, в яких визначено за спіймання злочинця нагороду дві тисячі золотих. Випадок той є явним доказом, що відозви ті оповіщено лише в тій ціли, щоби посипалися масові денунціяції на українське громадянство, щоби заповнити тюрми українською інтелігенцією і в той спосіб осягнути відповідний ефект у світі. І дійсно, денунціяції посипалися зі всіх сторін; кождий пройдисвіт, що почував себе Поляком, старався використати нагоду і заробити 2,000 зол. Тюрми заповнялися з кождим днем невинними людьми, на головах яких старалися заробити ті, для яких настав час легкого заробітку.

Однак українське населення усвідомило собі, яких лайдацьких засобів вживається, щоби знищити всі людські права українського громадянства. Кождий терор будить реакцію. Польський вандалізм пригадує нам, що ми живемо в неволі у нашого одвічного ворога. Впровадження до Східної Галичини карних загонів, які почали свою варварсарську акцію проти безборонного українського населення в тій ціли, щоби терором знищити морально і матеріяльно край та відповідно до бажань влади приготовити почву до виборів, цей факт є доказом, як Польща відноситься до українського населення і в який спосіб старається його знищити.

Звірства, яких допускається польська поліція на безборонним українським населенню, мабуть ще не мали місця в европейській людській історії. Не можливо їх тепер описати. Цілі околиці завмерли... Люди, забравши з собою малих дітий, поутікали в ліси і дебри, щоби спастися перед розюшеним варварством поліцейських бандитів, які ось в який спосіб переводять наказ польської влади:

Кождий дім, який відвідає карна експедиція, представляє руїну. На середині хати купа одежі, перемінена в онучі не до ужитку, купа грузу з розвалених печей і стін, куски дерева із зірваних підлог і порубаної обстанови, а серед тої руїни покалічені люди, покриті синцями і ранами. Азійський варвар не потрафить видумати більш жорстоких знущань, як польська поліція. Наведу вам одну легеньку картину з села **Лісники та Золота Слобода**, пов. **Бережани.** Люди, побачивши зближаючуся карну експедицію, залишили своє майно і схоронилися в лісах. Експедиція застала лиш декілька старух і стариків і молодих хлопців, які ще не вспіли втекти. Одного з них, 19-цятилітного хлопця, абсольвента гімназії в Бережанах, **Демчишина**, поліція зловила в читальні. Розвірені поліціянти казали лізти тому бідолаці через вузеньке віконце, а коли він не міг протиснутися крізь ту щілину, бито його без милосердя кольбами карабінів, а опісля зімлілого випроваджено на подвіре читальні, перебрано в старий австрійський уніформ, привязано до стовпа і побито до того степеня, що скатований не був уже в силі промовити слова останнього прощання до своїх рідних.

В тім жеж селі Лісники трапилося що одно варварство, якого не вважали гідним поповняти навіть татарські кочовники. Поліцейська орда впала до хати немічного старця, який від довгих літ зовсім вже не сходив з постелі. В тій хаті наступила слідуюча сцена: Один поліціянт з львівського полку спитав старця: „Як вам живеться, дідусю". „Та якось пхається біду", каже сивий старець, „та де там мені вже, старому, про життя клопотатися". Тоді поліціянт питає: „А як, дідусю, гадаєте, буде Україна?" А дідусь в своїй простодушности відповідає: „Бігме, пане, буде". За ці слова старця скатовано. А коли приведено його до памяти, на поставлене польським поліціянтом питання: „Чи буде Україна", старець ту саму відповідь прошептав, хоч знав, що його жде.

Цей дідусь хай стане для нас примиром, а його незломна віра хай примусить наших земляків на чужині заступитися за тих, що страждають і мруть під польським терором на кровю злятих **українських галицьких землях.**

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

PHILADELPHIA, PA.

("Philadelphia Inquirer," Oct. 10, 1930).

German interest in Ukraine.

To the Editor of The Inquirer:

The alleged accusation that the Ukrainian aspiration for independence of Ukraine is an intrigue of Germany is an old, old song. The ukrainophobe, Jusesong. The ukrainophobe, Josefovicz, used it when informing the special commission of the Russian Government which investigated the Ukrainian "separatism." He only worded it differently — he said that Ukrainian "separatism" was an "Austro-Polish" intrigue. Exactly as certain intellectuals would like to misinform the American readers now. But why an intrigue of Germany? Why not an intrigue of China or Turkey?

It is not a disgrace to have German people for friends. And it is a fact that Germany sent her army into Ukraine to help Ukrainian army to expel the bolshevik hordes from the country. The only pity of it was that it was an army of imperial Germany. The commander-in-chief of that army, General Aichhorn, could not comprehend the true wishes of democratic Ukrainian people. Instead of confining his activities to military operations he allowed himself to be entangled with the internal affairs of the Ukraine. The result of it was that his soldiers arrested the members of the Ukrainian Diet and forcibly established russianized Ukrainian General Pawlo Skoropadsky as hetman (king) of Ukraine. This mistake was inexcusable. Revolution followed and the hetman was overthrown by Ukrainian army under the command of General Semen Petlura.

The strong German army perished in the wide steppes of Ukraine. This mistake had its conception in the fact that German leading circles were also fed up on everything Russian. The house of Hohenzollern was closely united with the house of Romanoffs and naturally the whole German aristocracy could not see anybody else except the great Russian bear, who was always dumb enough to be skinned alive.

Since the World War this situation has been greatly changed. The Germans began to learn that there are other people in the Eastern Europe outside of Russians. This condition has been intelligently characterized by a German publicist, H. Kirchner von Lilienkirch, in his article, "Ukraine and Germany."

As to what territories Ukrainians are trying to draw within their orbit will be left for the future. They don't forget for a second that the liberation of their country is not going to be handed to them on a silver platter. They know they will have to fight for it again. And after the successful revolution there will be difficulty in explaining whether the Ukrainian language is a "dialect" or Ukrainian national aspiration is a German intrigue.

Z. Kozak.

NEW YORK, N. Y.

("New York Herald Tribune," October 19, 1930).

POLISH RULE IN GALICIA.

Charge of Persecuting Ukrainians Under Guise of Suppressing Bolshevism.

To the New York Herald Tribune:

Please accept my thanks on behalf of the many Ukrainians, citizens of the United States, for the interest you have taken in publishing the account of the present reign of terror in Eastern Galicia.

I, as a native born American of Ukrainian descent, whose parents come from Eastern Galicia, have no desire for a personal quarrel with Poland, but in view of the statements made to your correspondent by the Polish Embassy in Washington and the Polish Consul General in New York City, crediting the Ukrainian unrest in Eastern Galicia solely to the Soviet intrigues, I want to state that this is typical of the Polish attitude to Eastern Galicia from the very time of the collapse of Austria.

Poland misled the principal allied and associated powers who, by article 91 of the Treaty of St. Germain, became possessors of Eastern Galician territory from former Austria, when in 1918 she sent her Polish legions, recruited and equipped in France under the command of General Haller, against the Ukrainians in Eastern Galicia presumably to fight a Bolshevist invasion, when, in fact, the Ukrainians had set up their own independent democratic government in Eastern Galicia.

In June, 1919, Marshal Pilsudski tried to justify the Polish occupation of Eastern Galicia by fear of Bolshevist invasion, and secured the Supreme Council's permission to occupy Eastern Galician territory by a promise that Poland would establish a civil administration with autonomy and political, cultural and religious freedom to Ukrainians until such time as the principal allied and associated powers should determine the status of Eastern Galicia in accordance with the wishes of the Ukrainian people.

Poland was again deceitful when in 1921 she drafted her constitution containing a provision (Article '109) for a full autonomy for Eastern Galicia, which prompted the conference of ambassadors on March 14, 1923, to award Eastern Galicia to Poland permanently under Poland's express and special guaranties for racial, linguistic, cultural and religious rights as contained in the treaty which Poland signed with the principal allied and associated powers on June 28, 1919.

I challenge any one to show me that any of these guaranties were kept while on the other hand Poland, ever since she laid her hands on Easter Galicia, has systematically attempted to exterminate all traces of four and a half millioh Ukrainians, whose numerous appeals to the League of Nations and the world powers, responsible for their annexation to Poland, were fruitless and unavailing for lack of a champion of their cause, while Poland was up till now able to hoodwink the opinion of the world and continue her brutal persecution of Ukrainians under the guise of suppressing Bolshevist intrigues.

The facts I state are not my own, nor are they of Ukrainian source. I refer any reader to the impartial study of the Ukrainian problem in Eastern Galicia by Frances Kellor, as contained in the book "Security Against War," Volume I, Page 332.

Can Poland, who herself emerged from a like fate only through the good graces of the United States and the allied powers, long continue to enjoy these good graces?

Michael Rodyk.

New York, Oct. 17, 1930.

("Buffalo Courier Express," Buffalo, N. Y., October 20, 1930).

UKRAINIANS PROTEST.

Charge Poles massacred people in their native country.

A copy of the Ukrainian daily newspaper Svoboda, received here yesterday, from Jersey City, contains a telegram from Prague correspondent in Czecho-Slovakia, which states that natives of Galicia, also known as West Ukraine, are being massacred by police and cavalry of the Polish government.

It also states that great numbers have been flogged and that public institutions, such as libraries, churches, and schools have been destroyed.

According to word received here Ukrainians in America plan mass meetings throughout the nation to protest against the reported outrages.

В. Будзиновський.

КРОНПРИНЦ РУДОЛЬФ

Леся Мартовича.

(1)

Автор збірки „Стрибожий дарунок" і инших прегарних оповідань помер „невичерпаний", бо не написав усего того, що в своїй голові не лиш вже обробив був, але й своїм товаришам оповідав устно. Лесь Мартович покинув нас не вичерпавшися, бо запізно зачав писати. Зачав писати запізно, бо зачав — заскоро! Своє перше оповідання Лесь Мартович написав тоді, коли був ще дуже молодий; коли ще мав завеликий респект перед словом літературних авторітетів та засерізно брав неприхильну оцінку талановитого письменника, але химерного і не все справедливого критика.

Будучи учеником 5-тої кляси дрогобицької (польської) гімназії в р. 1888, Мартович написав маденьке оповідання „Нечитальник". Сей перший твір вислав до письменника Михайла Павлика. Павлик прочитав „Нечитальника" на засіданню редакційної колегії літературного місячника „Товариш". Мені і всім иншим членам колегії (студентам університету) оповідання дуже подобалося. Лише один Франко, тоді вже голосний письменник, похитав головою і сказав Павликови: „Напишіть хлопцеви, щоби не брав пера в руку, бо він ніколи нічого путнього не напише".

В очах української молоді Франко був тоді в літературних справах таким авторітетом, яким в справах віри у католицьких клерикалів є папа римський. Розторощений Франком школяр і подумати не смів, що колись в життю таки міг би написати щось путнього. Вдоволився тим, що його „Нечитальника" видрукували члени селянської читальні в Русові (в Чернівцях 1889), і більше не писав. Скінчивши школи, Мартович став кандидатом адвокатури. В гуртку своїх львівських приятелів при пиві або чарці чорної кави любив розказувати, головно ріжні епізоди з життя селян, які характеризують їх спосіб думання. Товариші радо слухали його, бо оповідав живо і цікаво. Я все був і є тої думки, що хто оповідає цікаво, того Бог сотворив на письменника. Маючи тоді змогу друкувати чужі оповідання, я став намовляти Мартовича, щоби все те, що нам оповідає, списав до друку. Помогло мені те, що Мартович був тоді дуже лихо платний і мав охоту бодай пару корон заробити з боку. Ми скоро добили торгу і Лесь став писати. До скритикованого Франком „Нечитальника" я доклав пару щойно написаних оповідань і в 1900-тім р. видав їх книжкою під заголовком „Нечитальник". Через таку гостру критику першого, сказатиб дитинячого твору, Мартович не писав цілих 12 років... і не думав пускатися на письменника-белетриста. Пізніщі його твори показують, кілько то наша література на тім втратила! В р. 1905 я видав другу збірку оповідань Мартовича під заголовком „Стрибожий дарунок". Українська суспільність приняла ті перші збірки дуже прихильно, що автора заохотило списувати решту своїх устних оповідань. Видавці також знайшлися.

Лесь Мартович помер передчасно в часі світової війни, полишивши недруковану ще відумерщину, яку видано по війні. В усіх, перед війною і по війні друкованих творах Мартовича, я не знайшов пару його цікавих устних оповідань. Або ще не всиг списати їх, або вчасі війни зищила їх воєнна. В його мешканню знайдено решткі манускриптів так знищених, що з них не можна було зреконструувати нічого цілости. Не зле було би, як би ті товариші Мартовича, котрі нераз чули і може ще тямлять його устні оповідання, списали їх. Я спробую списати сфінговану Мартовичем промову в галицькім соймі про австрійського кронпринца (наслідника престола) Рудольфа. Сю промову Мартович скомпонував тому 32 роки; бодай тільки років минуло від того вечера, коли я її чув. Не диво, що в моїй памяти вже неодно згубилося, отже цілости не вітворю. Подам лише те, що добре затямив.

Скомпонована Мартовичем промова про кронпринца Рудольфа цікава і важна тим, що вона оперта на легенді про Рудольфа, яка не лиш свідчить про політичну темноту українського селянства в тім часі, коли ся легенда кружляла в народі, але також є доказом, яким бичем для українського народу було панованне цісаря Франц Йосифа.

Цісар Франц Йосиф кинув був усю масу українського селянства на потаху польській шляхті. Та шляхта попросту поконфіскувала громадські ліси і пасовиска і право користати з панських (колись також сільських) лісів викупила за безцін (славне викупно сервітутів). Податковий тягар наложений на землю, переважно на селянські землі, котрі обложено додатковими тягарами. Дрібку політичних прав, які конституція мусіла дати й українському селянинови, також перенесено на польську шляхту виборчими шахрайствами, доконуваними державною владою. Обрабований з землі, перетяжений податками й иншими драчками, висмоктуваний панами на його ланах, український хлоп жив у крайній нужді. Той темний український хлоп не знав, що виновником його горя є його найлютіщий ворог і обожатель польської шляхти цісар Франц Йосиф. На сміх і горе вся селянська маса гадала, що той цісар є найліпшим батьком бідного народу. Таку думку у наших селян виробив факт, що той цісар скасував панщину.

Політично темний український селянин не знав, що панщину цісар мусів скасувати — проти власної волі, бо до того присилувала його революція в 1848-ім році. Український селянин не знав, що скасовання панщини зробив конечний розвій державности: потреба поширення і поглиблення податкової основи, потреба перенесення судівництва і публичної адміністрації з шляхоцького двора до державного уряду, конечність загальної військової служби, потреба стягнення з села до фабрик робітника для розвиваючогося промислу і т. и. Всего того наш селянин не знав. Знав лише те, що панщину скасував цісар. Очевидно, що він „справедливий, бо'в нього добре серце, бо він добрий батько своїх народів". Коли ж з тою „добротою і справедливістю" цісаря не римувалося ярмо, в якім український селянин жив, то, на думку нашого селянина, виновником не був цісар, а хто инший, що робив поза плечима того нашого „батька". В інтимних розмовах селяни по цілій Галичині говорили, зітхаючи:

(Конець буде)

НАДЗВИЧАЙНИЙ МІТИНҐ ВІДДІЛУ 94. У. Н. СОЮЗА В ДІТРОЙТ, МІШ.

Отсим повідомляється Вп. урядників і членів відділу 94. У. Н. Союза, в Дітройт, Міш., що в неділю, дня 26-го жовтня с. р., в годині 2-гій пополудни, в гали мітинґовій цього відділу відбудуться надзвичайні збори в справі відділу, нетерплячій проволоки.

На збори прибуде представник гол. управи У. Н. Союза.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

NEWARK, N. J.,

Protest against Polish Outrages in Galicia.

Editor of the Svoboda,
83 Grand St.,
Jersey City, N. J.

Dear Eritor:

At a mass meeting of the Ukrainian Democratic Club of Newark, N. J., at its headquarters, 183 Court St., Newark, N. J., Sunday, Oct. 19, the members of this club and other American citizens lodged a protest against the Polish Rule and atrocities committed by Poland in Ukrainia.

Mr. Ira Scharf, attorney for this club and other speakers condemned the Polish government, its police and people for their outrageous acts of violence against these unfortunate Ukrainians, whose citizens, students, officials, professional men and women have been jailed or either killed or maimed, whose private property and live stock have been stolen, and whose farms have been stripped of their earthly possessions.

Such conduct by Poland against a harmless people is dispicable in these days of modern civilization and deserves the severe censure of the entire world.

Enclosed you will find a copy of the resolution of protest signed by two hundred members and American citizens. The original was sent to Congressman Hartley and copies to Governor Larson and Mayor Congleton of Newark, N. J.

Yours truly,

Ira Scharf.

RESOLUTION OF PROTEST

by American Ukrainian Democratic Club of Newark, N. J.

Whereas recently the Polish Government with the help of its police and people has atrociously and violently abused the Ukrainian people in Ukrainia, by bombing Ukrainian Schools and public buildings, by closing Ukrainian High and Elementary schools, by arresting and killing Ukrainian officials, students, teachers, editors, doctors, lawyers and numerous citizens, by jailing priests and ministers, by stealing Ukrainian property and robbing Ukrainian farmers of their live stock and personal belongings;

It is therefore resolved by the undersigned members and American citizens of the American Democratic Club of Newark, N. J. to protest against these Polish atrocities and outrageous acts of violence against Ukrainians and strongly advocate and demand that Ukrainia with a Ukrainian population of 40,000,000 people shall be governed by an Ukrainian government and that the Polish rule with its selfish, disorderly, and dispicable acts be at once abolished.

(This petition was signed by 200 members and U. S. citizens).

—o—

INVESTIGATE BEATING OF AMERICAN.

WASHINGTON, Oct. 20. — State Department officials today said a "very careful" investigation had been ordered by the Embassy at Warsaw into the case of Justyn Fedoryshyn, American citizen of Ukrainian origin, who was reported to have been beaten by Polish soldiers. Officials said if charges against the Polish authorities were found to be correct, there would be the possibility of a protest by this government. The investigation will be conducted by John Wiley, American Charge d'Affairs at Warsaw.

Fedoryshyn has a home in Detroit. He was born in 1985 at Sarnki, Poland, and naturalized in Detroit in 1928. Reports from the United States Charge at Warsaw said that the time the beating was reported he was visiting his father, Tomash Fedoryshyn, in East Galicia.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться в неділю, 26 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в звичайнім місці. Справа дуже важна. Члени, котрі мають діти в Союзі, як також і діти старші, щоб були ласкаві прийти. Будемо старатись за всяку ціну заложити відділ для молодих як також Пласт (Скавт). Всіх членів старших як також з діточого відділу проситься прийти на сей мітінг. — Іван Крицький, гол., Ілько Фаль, скарб., Франко Янковський, секретар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінг відбудеться в неділю, 26 жовтня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 610 Савт Амерікан ул. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Також мається вибрати балевий комітет на баль 15 листопада. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 26 жовтня, в годині 1.30 пополудни, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до рішення, тому порситься всіх членів на мітінг. Також проситься довгуючих вирівнати свої вкладки. — Никита Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 26 жовтня, в годині 2-гій пополудни. Кождий член має явитися на тім мітінгу, бо будуть наради над зорганізованием молодечого відділу і пласту. — Николай Сорока.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В понеділок, 20. жовтня 1930 р. в Арнолд, Па., помер на запалення легенів о. Антін Сквір, член 103 відділу У. Н. Союза. Похорон відбудеться в пятницю, 24. жовтня 1930 р. о годині 9-тій рано.

Вічна йому память!

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член тов. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123 У. Н. Союза складаю сердечну подяку нашому Батькови Союзови за уділення мені з фонду запомогового помочі в сумі $50. Я знаходжуся в шпитали вже три роки.

Іван Шеник,
Скрентон, Па.

Бос (приловив урядовця, що він спить, замісць працювати): Що?! Ви спите?!

Урядовець: Так, пане директор, та мені снився добрий бизнес.

Насамперед замочується патички в мішанині фосфорового квасу і води, щоби сірник дальше не спалювався, хоч огонь згашено би. Потім ті патички сушиться теплим воздухом і полірується у вальці, що обертається дуже скоро. Патички обтираються до себе взаїмно і так вигладжуються. Ушкоджені патички відкидається, а добрі укладається попри себе, але на таку віддаль, що не дотикаються взаїмно, коли їм надається голівки. Так складають яких 10,000 штук, що займає простір одної квадратної стопи. Кінці патичків дається до глибокої парафінової купелі, бо парафіна хапає скорше вогонь ніж дерево. Так осягається те, що як засвітити сірник, то огонь займає також дерево. Потім затоплюють сірники у хемічній субстанції, яка є конечна для того, щоби вони запалювалися. Потім сірники сушиться і пакується до скриньок, що пересуваються на стяжці між спеціяльними щітками. При цьому скриньки заосмотрюється по боках фосфоровою верствою, що є конечна для запалювання сірників. Так повстають сірники знані в цілім світі під назвою „забезпечених сірників", бо їх можна засвітити лише потираючи об стінку скриньки і тому, що ті сірники не мають у собі отруї, яка була у давніще фабрикованих сірниках. Уже й сама фабрикація сірників давніще була получена з великою небезпекою для робітників, але тепер завдяки технічним уліпшенням цю небезпеку усунено.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Польська нахабність в Америці.

Дня 16. минувшого місяця були в нас правибори (праймеріз). Як звичайно, у кождій партії було кілька кандидатів на кождий уряд. Те саме було й у демократичній партії, котра має тут український політичний клюб. У 14. дистрикті, у котрім є богато американських горожан чужинецького походження, Поляки думали скористати з сього та поставити свого кандидата на олдермана. Думав Поляк зробитияс представником Українців, Айришів, Італійців, Жидів та інших імігрантів.

Хто знає, чи се не було би йому вдалося, якби не польська бута заставила його горлати перед Поляками, що він польський патріот, що Польща, звідки він походить, се найкультурніший край, що Поляки се дуже миролюбиві люди. Як тільки Поляк виступив з такою балаканиною, Українці-демократи кинулися сейчас серед Американців родовитих і натуралізованих розкривати сі польські претенсії.

Поляки кинулися тоді відбувати віча по галях та корнерах улиць. Кричали: „Родаци, Поляк у небезпеченьстве! Родак! З роду Поляк! Вшисци за нім! Глосоваць за родакем!" Як Поляки зробили з кандидатури справу народову, то природно інші народности кандидата покинули. Поляки, бачучи, що їм уже приходиться спирати тільки на свою силу, давай робити вуличні паради, щоби піддурити людий, що нибито за їх кандидатом величезна сила. Польська газета з Ню Йорка розписалася про кандидата з таким тріскотом, що нібито ціла американська Польонія мусить дивитися, аби в Бруклині не перепав кандидат на олдермана. Мов круки злітаються на падло, так Поляки зїхалися автами на параду на десятки миль довкруги.

Та ся парада нікого не вирила. Прийшли правибори, і польський кандидат перепав. Вийшов кандидат, котрого попірли Українці. Нюйорська газета вже не пише за справу народову. Мовчить, гейби в рот води набрала. Кандидат Поляків десь чіхається, перечислюючи свої кандидатські втрати. Вел. тонор коштовна річ.

Участь у виборах розворушує Українців Бруклина. Український демократичний клюб (при 186 Бедфорд Евеню) росте числом членів і впливом. На збори до нього заходять кандидати на ріжні стейтові, міські й федеральні уряди, щоби представити себе й свою програму. Клюб отворив бюро порад для тих, що думають стати американськими горожанами, і бюро вже працює.

І. Б.

30,000 СІРНИКІВ НА ОДНУ СЕКУНДУ.

Нема мабуть предмету першої потреби так дешевого як сірники. Ба навіть і безплатно дістанете сірник, коли на вулиці хочете закурити папіроску, а не маєте сірника. Прохожий подасть вам сірник. Сірники можна продавати лише тому так дешево, бо продукується їх у величезних скількостях і все є забезпечений їх збут. Усі шведські фабрики продукують разом 30,000 сірників на одну секунду, або один сірник для кождого чоловіка на цілім світі денно. Така фабрикація може відбуватися лише завдяки прецизійним автоматичним машинам. Найбільші такі машини є в Єнкепінґ, головній централі шведського сірникового промислу. До такої машини вкладається з одного боку бльок дерева, а з другого боку вимається готові скриньки з сірниками, отже 40,000 скриньок на годину, або три міліони штук. Щоправда, керовництва шведського промислу стараються заховати тайну продукції, а все таки можна коротко подати опис такої машини і її фабрикації. Отже насамперед розбивається дерево на бльоки, кору здіймається, а бльоки дістають вальцевату (циліндрову) форму. Бльоки ті тре гостра, тонесенька машинова пила і виходять з під неї дощечки, такі загрубі, як сірник. Такі пластинки краєтьє опісля на части, що відповідають довжині сірників, а ті части знову на менші і їх складається разом та розтинається на патички величини одного сірника. Так уже є готові патички для хемічного процесу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Жінка: Я гадаю, що всі мущини такі дурні, як ти.

Чоловік: Не думай так, подумай краще, скільки ще мущин є нежонатих.

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ДРОГОБИЧЧИНІ.

Дня 27. вересня ц. р. в Дрогобичі і дрогобицькім повіті переведено масові ревізії й арештування. Праця поліції почалася з самого ранку, обіймаючи перш усього Народний Дім, українську гімназію і монастир СС. Василіянок у Дрогобичи. Шукали за муніцією, екразитом і революційною літературою. Знайдено всього одну фляшку денатурованого спірту та у нічного сторожа Народного Дому револьвер, а в гімназії кільканацять пластових приказів та обіжників і більшу скількість леґальних пластових часописів. Такі самі ревізії з таким самим менш-більш вислідом переведено в Тустановичах і Бориславі.

На тій основі заарештовано між іншими директора української гімназії Володимира Кузьмовича, її учителів Байрака й Іваненка, б. посла Антона Максимовича, інж. Остапа Левицького, інж. Озаркевича з Борислава, д-ра Миколу Терлецького, лікаря з Тустанович і богато молоді. Арештованих є разом 46 людей.

Зараз після того появились на вулицях міста надзвичайні видання польської місцевої „преси", що в Народнім Домі, в українській гімназії і монастирі Василіянок викрили велику силу вибухового матеріялу і мунуції, що в Дрогобичі приготована була українська революція, а осередком тої акції була українська гімназія. Стривожене тими подіями місцеве українське громадянство, яке зібралось зараз на нараду, вислало до повітового старости Порембальського делеґацію під проводом д-ра Витвицького. Депутація, ствердивши, що в дрогобицькім повіті не було ніодного акту т. зв. саботажу, домагалась вияснення причини згаданих репресій. П. Порембальський толкував, що він не зарядив ані не спричинив ні ревізій ні арештів, що — мовляв — те зарядив слідчий суддя, бо позашкільний Пласт нібито був у звязку з УВО. На заввагу, що відсутність усяких т. зв. актів саботажу у дрогобицькім повіті доказувала би саме щось протилежне, п. Порембальський не відповів нічого ні не знав навести ніяких обвинувачень. Щож до надзвичайних ґазетних видань з видуманими і провокаційними інформаціями, то п. Порембальський обіцяв, що більше таких вісток не дозволить друкувати, — а тимчасом ті відомости обійшли всю без виїмку пресу.

Не пізніше як на другий день ранком появився тутешній „Курєр Подкарпаця" з дослівним передруком згаданих видумок і з додатком, що українську ґімназію польська влада закрила, хоч ґімназії ніхто не закривав ані не опечатував і в ній відбувається правильна наука. Повідомлений про те п. Порембальський прирік переслати урядове дементі всіх тих виссаних з пальця відомостей до ПАТ.

Всіх арештованих поковано і в ночі з 27. на 28. вересня ц. р. відставлено до слідчої вязниці в Самборі. Численно зібрана на залізниці наша дрогобицька громада прощала від їжджаючих вязнів з надією, що в найближчому часі справа вияснить і вони вернуть швидко на волю.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ У СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

Ревізії у Станиславові відбулися: в адвоката д-ра Ю. Олесницького, професорів: Осипа Левицького (з II польської ґімназії), д-ра Сави Никифоряка, Олега Целевича і Юліяна Чайківського (укр. ґімназії), д-ра Велигорського Івана, проф. жін. ґімназії, в льокалі „Селянської Бурси" та „Ремісничої Бурси", в українській державній ґімназії, у п. Маковової, п. Ченстухової, п. Костецької, о. кат. І. Горняткевича, Осипа Бойчука, д-ра Гробельного, п. Скочдопалія, п. Блаженка, радника суду Т. Ясеницького, в домівці спортового т-ва „Пролом" і в домівці Старших Пластунів.

У всіх пластових опікунів забрано майже всі пластові видання, відзнаки, одностроі та інші перед і повоєнні леґально видані твори пластової орґанізації.

В поліційних арештах придержано: кандидата адв. Ярослава Ясеницького, Осипа Бойчука, Ад. Скочдополя, п. Блаженка, кількох ґімн. учнів та богато інших, що їх імен досі не вдалося нам прослідити. Ближчу відомість подамо.

Дня 26. вересня ц. р. перевела поліція 6-годинну ревізію в хаті і в господарських будинках бувшого посла о. Михайла Ганушевського в Угорниках. Забрали з собою кільканацять книжок і несконфіскованих брошур. По ревізії арештували синів о. Ганушевського: Мирона, абсольвента вищої торговельної школи в Познані і Богдана, ученика VII. кляси української ґімназії в Станиславові.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ХОДОРІВЩИНІ.

В днях 19—27. вересня ц. р. переводила дуже численно сконсиґнована поліція основну ревізію в селах Загірочко, Добрівляни, Городище Королівське, Отиневичі, Дуліби, Васючин, Сухрін, Молотів, Молодінче, в самому Ходорові і в багатьох інших місцевостях Ходорівщини.

В Загірочку перевели дуже ґрунтовну ревізію в о. Волинця Михайла, при чому зривали навіть підлогу, розбивали образи, розкидали збіже й сіно і т. д. Після того були ревізії у свідоміших селян, яким розкинено збіже, пашу і ін., при чому всім нароблено багато шкоди. Арештовано трох місцевих селян, у яких знайдено стрільний порох, якого там завсіди вживають при добуванню каміння. В Загірочку не били нікого. В інших селах (Гародище Корол., Отиневичі, Васючин) потерпіли численні селяни дуже сильно як матеріяльно, так і фізично. Потерпів матеріяльно дуже багато й о. Прийма, парох Дуліб, у якого переведено також трус в часі його відсутности і знищено йому все домашне уладження, поломано фортепян і т. д. Зновуж у с. Васючині переведено подібну ревізію в о. Сайкевича, при чому до розкидання збіжжа примушено навіть його жінку.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТИ В ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНІ.

Дня 26. вересня ц. р. переведела поліція ревізії у всіх майже Українців-інтеліґентів у Теребовлі і в повіті. Ревізії були дуже докладні, тревали від 5. год. рано до полудня. Не знайшли ніде нічого протидержавного. Забирали на поліцію найбільш поширені видання „Червоної Калини" й інші леґальні книжки і брошури. Згодом дещо позвертали. Тепер кличуть на допити бувших членів колишнього ґімназійного Пласту. Інж. Володимира Пасіку з Теребовлі арештували і відставили до Тернополя. Поза Теребовлею переводили ревізію м. ін. в о. Плятона Карпинського в Острівці, в Івана Крушельницького в Слобідці Струсівській і в о. Барановського в Дарахові. У всіх цих громадян теж нічого не знайшли. В часі ревізій поводилися поліцаї на загал коректно. Тільки у господаря Федька Нича (Сади) помішано при переводженні ревізії всякі роди збіжа і зроблено йому богато шкоди. В цілім повіті покищо спокійно. Карних експедицій не було. Зате є деякі репресії, а саме: заборона концерту в честь митрополита Шептицького в Зубові, кооперативного свята в Лошневі, театральної вистави в Кобиловолоках. Рівнож заборонено збірку на українського студента, хоч тернопільське воєвід. таку збірку дозволило на цілому свому терені. Не зважаючи на згадані репресії, українське населення держиться добре і готовиться до недалеких виборів.

АРЕШТИ Й РЕВІЗІЇ В БЕЛЗЩИНІ.

В днях 24—26. вересня арештовано в Хлопятині Миколу Кожушка, Федька Сидора, Михайла Яцишина с. Івана, Михайла Яцишина с. Андрія, Василя Марцинюка, Гриця Івахова, Василя Кравчука, Василя Ткачука, Степана Миколиного, Михайла Сидора, Василя Назара, а в Мицеві Василя Козака, Івана Зінка, Віктора Тимчину. Арештування слідували по пожежі одної стирти жита на лані дідича Мозеса Доґілевського зі Жнятина в ночі дня 23. вересня ц. р. Арештуванням кермував сам староста зі Сокаля, Ольшевський, що стягнув три постерунки поліції, а саме зі Жнятина, Белза і Христинополя. — Закованих селян відставлено в переважній части до повітової слідчої поліції в Сокалі, а кількох до повіт. слідчого суду в Белзі. Арештовані сильно помучені. — Рівнож переведено в тих двох селах труси. Причина арештування невідома. Арештовано в першій мірі тих, що ратували панську стирту!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На боєву акцію і „Сурму".

Між бувшими стрільцями У. Г. А. зібрано $20.50, які вислано до Обєднання для УВО. Жертвували: Галів Антів і Анна $5, по $2: М. Бойчук, М. Баран, Г. Прокопів; по $1: В. Малик, В. Семянишин, І. Лисечко, І. Шмід (Німець), а П. Вовк 50 цнт. Разом $15.

На „Сурму": М. Бойчук, М. Баран, А. Галів, В. Семянишин, В. Савчак — всі по $1.

М. Бойчук.

КЛІВЛЕНД, О.

З весілля на політичних вязнів.

З нагоди весілля у громадян Волошиних весільні гості зложили на поклик гром. Т. Притуляка $8, які вислано до Обєднання для політичних вязнів.

Гість.

ОЛІЄН, Н. Й.

На боєву акцію.

На мітінґу товариства Запорожська Січ, від. 363 У. Н. С. зібрано по промовах на тему кривавих подій в Галичині $18.35, які відослано до Обєднання на продовження дальшої боротьби за визволення нашої нещасної землі з рук ляцького окупанта.

Жертвували: Тов. Зап. Січ, від. 363 У. Н. Союза $5.00; М. Сеник $1.85; по $1: М. Кривий, І. Базів, Н. Н.; по 50 цнт.: Г. Підскальний, Г. Непорадний, Д. Базів, І. Скробач (мол.); Д. Мішанець, М. Самаранда, П. Пилипів, Т. Челядин, І. Костів, В. Королишин, Д. Королишин, А. Лялюк; по 25 цнт.: І. Мішанець, М. Луцишин, О. Іванців, О. Ткачик, І. Кліщ, М. Леськів, І. Скробач (ст.), Г. Полозяк; Н. Підскальний, О. Куцопій.

Д. Базів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

